

Літературно-мистецька сторінка

Їде Шевченко

Галина ГОРДАСЕВИЧ

ТРИПТИХ НА ТЕМУ ШЕВЧЕНКА

I

Хрущі над вишнями гудуть,
В саду дрімать сонні вишні,
А матері до хвіртки вийшли
Поглянуть, чи сини ідуть.

Так легко матерям зітхати!
Сягнувши далей і висот,
Сини вертаються. І от
Сім'я вечерея коло хати.

Вже соловей завів своє
Десь у гушавині вишневій,
А у високім чистім небі
Вечірня зіронька встає.

І от послули вже сини,
А в матерів нові турботи.
Весь вік готові ждять вони
Синів із мандрів чи з роботи,
Лиш щоб ніколи — із війни.

II

На моїй квітучій землі,
Де ліси і галяви сунічні,
Зникають журавлі,
Небесні й криничні.

Присипані пилом кущі,
Мов сироти невішені,
І давно не гудуть хрущі
Над Шевченковими вишнями.

Як далеко вперед ми пішли!
Як ми круто життя замісили!
Не співають дівчата пісні —
«Геві-метл» бешкетує щосили.

Аміаком і сіркою тхне.
Річку кури долають бродом.
Що нам ще залишилось «не»,
Щоб вже зовсім не бути народом?

III

Горить Шевченкова хатина,
Де він малесенький зростав,
Де гірко плакав сиротина
І звідки генієм восстав.

Було тут хлопцю на горіхи!
Нелегка доленька була!
Повзе ядухий дим з-під стріхи —
Всю Україну застила.

І що було в тій хаті красти?
Старе рядно чи черепка?
Відкіль на нас такі напасті?
Чия злодійська та рука?

Яка у ворога личина?
Хтось засміявся.
Чи не він?

Яка була тому причина,
Що не лунав тривожний дзвін?

А наші славні українці —
Невже в них серце не болять?
Вони все ділять: то червінці,
То славу кинулись ділити.

І що їм ворог за спиною! —
В братах шукають ворогів.
Сич озивається луною,
Дніпро тікає з берегів,

І Гонти плаче: — Де ви, діти?
Де гайдамаки? — Іх нема.
Вже є держава. Час радіти,
А серце острахом пройма.

Георгій ПЕТРУК-ПОПИК

ВІН — УКРАЇНА

Вдивімось чесно в мудрі небеса.
Наповнім груди великодним світом —
Побачим: Він — як Бог наш, воскреса
Безсмертям думи, вічним заповітом.

Погляньте: мужньо як іде Тарас!
Та це ж його — прислухайтеся! — голос:
«Я встав з могили... Я уже між вас.
Гора Чернеча навпіл розкололась.

Підняв угору не вулкан її,
А сила серця і його удари...
Відчув бо: сонце на степи мої
Проміння прагне сіяти крізь хмари.

І так було — засвідчить все живе:
Не спав я мертво тут, у царстві гномів.
Скидав не раз це віко гробове,
Як пролітав понаді мною гомін.

Ходив на клич тривожний до Дніпра,
Коли ревіли там вітри сурмові,
І слав прокляття ордам, і карав
Іх духом правди, що в моєму слові.

Моє ім'я виносили на торг
Чужинці злі, перевертні й приبلуди —
І продавали, і давали в борг
Чи й задарма — аби внімили люди.

А я — то Воля, Україна я,
Народ, що карк свій перестане гнути,
Бо нині та вже твориться сім'я,
В якій себе просив я спом'янути.

...Ось знову землю струшую з рамен,
Бо Прометей все ще не розкуто.
Бо юди пнуться до святих знамен,
Не всі вже вільні, і не все здобуто.

Вставаймо ж владно — мертві і живі —
В своїй державі, як у власній хаті,
Аби зламати грати вікові,
Що нам лишили москалі прокляті».

БІЛЯ ПАМ'ЯТНИКА Т. Г. ШЕВЧЕНКУ

Сяйнуло сонце рідне з-поза хмар...
Спочить присів, як батько, під вербою,
З чолом похилим, думою-журбою —
Таким лишився у віках Кобзар.

А ще побачив у його очах
Палкий вогонь одвічної надії:
Цей світ, що нині нам живе і діє
У нашій волі, душах і речах.

Сьогодні день народження Тараса.
Піднявся поет над простором і часом,
Бо є той дух, який він розбудив.
Бо у сім'ї великий, вольний, новий
Є радість щастя, святість є любові,
Народ є, що пророка народив.

Леся РОМАНЧУК

НАШ СПАДОК

Нам спогадами дорослих
Детерміновано страх.
О так, ми слухняні, бо послух
Одідичили по батьках.

Нас кликав Тарас — не почули,
А кликав суворо й натхненно.
Чи то на рентгени зіпнули?
Чи знов оті клятві гени?

Та кличе нас голос крові.
Почуйте його, нащадки!
Якщо то наш спадок, панове,
То я відмовляюсь від спадку!

Іван ГНАТЮК

“КОБЗАР”

Коли окраєць житняка
Мені, було, давала мати,
Я мусив спершу показати,
Чи не брудна моя рука.

Як жебраки, ішли не раз
Голодні, чорні переднівки —
І хліб святим ставав, бо тільки
Він боронив од смерті нас.

А коло хліба на столі,
На самотканій скатертині
Лежала книга, як святина —
Людські надії і жалі.

То був “Кобзар”. Його не міг
Ніхто, не вмивши рук, узяти,
Бо він — святий, казала мати,
Він смерть народу переміг!

Його, мов хліб у чорний час,
Просили в позички сусіди,
Зціляючи серця завсіди
Тим словом, що прорік Тарас.

Іван ПОТІЙ

АНДРІЇВСЬКИЙ УЗВІЗ

На Андріївському нині
Мінус двадцять. Слизько дуже.
Тут Шевченко в самотині.
”Чом сумуєш, сивий друже?

Ця зима також минеться,
Знов Дніпро покотить хвилі —
Тільки камінь не проснеться
Ні отут, ні на могили.

Тільки вірші — пам'ять болю...
Тільки пісня чи картина.
Ми однолітки з тобою.
Чом ти плачеш, мов дитина?.. “.

ПОВЕРНЕННЯ ШЕВЧЕНКА

Травневі дні були якісь осінні:
І яблуня, і вишня у сльозах.
Його душа давно на Україні.
А тіло везли довго на возах.

Про чужину останньої дороги
Ще скаже Україна-удова.
А пелюстки стелилися під ноги
І низько в пояс кланялась трава...

Богдан МЕЛЬНИЧУК

ТАРАС ШЕВЧЕНКО У КРЕМ'ЯНЦІ

Що думав він, коли дививсь на Бону,
Чиє обличчя час не поберіг?
Що меч чужий зламавсь об нашу мову,
Бо мова — то народу оберіг?

А як хрестів камінну бачив лаву
На П'ятницькім, де козаки лягли,
Про славу думав він чи про неславу?
Чи просто вигнав кіз з-поміж могили?

Чи кременіло серце, а чи м'якло?
Коли і де Варнак з ним говорив?
...Жбурляла осінь листям в груди шпарко,
І був Тарас таким ще молодим...

Володимир ВИХРУЩ

ШЕВЧЕНКО В ПОЧАЄВІ

Стояв Тарас на Лавровій горі,
Ніч спрагу в річці Ікві тамувала.
Околиця, втомившись, міцно спала,
Лиш тьмяно миготіли ліхтарі.

Білили руки з шрамами од пут,
За небокрай курилася дорога.
Звідсіль, казали, близько вже до Бога,
Та вбогість поселялась в кожен кут.

Яка химерність волю тут приспала!..
Вогню! Вогню із кременю й кресала
Та осталить громадою топір!

Зірки зійшлись у небі пурпурові.
Сочилась кров у серці...
З тої крові
Нова строфа просилась на папір.

Михайло КУЗА

БАТЬКО І “КОБЗАР”

Мій батько не був поетом,
Звичайнісіньким був конюхом,
А ще на долонах планети
Любив зігрівати колос.

Й бувало, вечорами, втомлений,
При гасовій лампі тихенько
Читав він очима кволими
«Кобзар» Тараса Шевченка.

Батько був на війні поранений.
Та не плакав, не сіяв сліз:
Ой рано помер він, рано,
А міг написати більш.

А нині я в смутку пригадую,
Назавжди у серці моїм:
Як і Шевченкові, батькові
Повік буде сорок сім.